

**Predlogi in komentarji k osnutku Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja
(Predlog EVA: 2019-2550-0049)**

Spremembe, ki jih zajema osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja se nanašajo na ureditev proizvajalčeve razširjene odgovornosti in sistem trgovanja s pravicami do emisije toplogrednih plinov. Ekipa projekta EcoLex Life, katerega glavni cilj je ozaveščanje o okoljski odgovornosti in izboljšanje izvrševanja Direktive 2004/35/ES (Direktiva o okoljski odgovornosti) v Sloveniji, opozarja na nujnost dodatnih sprememb v okviru poglavja V.a ZVO-1 (Odgovornost za preprečevanje oziroma sanacijo okoljske škode).

S pomočjo anket in sestankov z deležniki smo ugotovili, da sistem okoljske odgovornosti v Sloveniji še ni dosegel svojega namena, saj zakonska ureditev vsebuje kar nekaj pomanjkljivosti, ki jih je potrebno čim prej odpraviti. Učinkovito preprečevanje in saniranje okoljskih škod ni le eden izmed glavnih dejavnikov varstva okolja, temveč predstavlja tudi pogoj za uresničevanje ustavne pravice do zdravega življenjskega okolja. Nekateri izmed predlogov, ki jih podajamo v nadaljevanju, ne potrebujejo obširnih analiz in se lahko zelo enostavno vključijo v predmetno novelo Zakona o varstvu okolja.

Predlogi sprememb in dopolnitev

1. Odgovornost za preprečevanje in sanacijo okoljske škode – [3. odstavek 110.a člena ZVO-1](#)

Onesnaženost tal in vode je lahko posledica izvajanja poklicnih dejavnosti, za katere se predvideva objektivna odgovornost, prav tako pa lahko škodo vodam in tlam povzročijo tudi fizične osebe kot posamezniki in izvajalci drugih poklicnih dejavnosti, ki jih direktiva in zakon sicer ne štejeta za potencialno ali dejansko tvegane za zdravje ljudi ali okolje.

Na primer, onesnaženost tal je običajno za človeka nevidna grožnja. Določena onesnaževala, ki vplivajo na zdravje ljudi, v tla pronicajo ne le iz industrijskih dejavnosti, ampak tudi iz kmetijske dejavnosti.

Predlagamo, da se odgovornost za preprečevanje in sanacijo okoljske škode razširi tudi na fizične osebe kot posameznike.

Predlagamo, da se tudi za izvajalce poklicnih dejavnosti, ki niso določene v prvem odstavku 110.a člena ZVO-1, odgovornost (za malomarno ali naklepno ravnanje) razširi na neposredno nevarnost okoljske škode ali že nastalo okoljsko škodo, ki jo povzročijo vodam in tlom.

Veljavno besedilo 3. odstavka 110.a člena ZVO-1:

Povzročitelj obremenitve, ki izvaja dejavnost, ki ni določena v prejšnjem odstavku, je odgovoren le za povzročitev neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode oziroma za nastanek okoljske škode na zavarovanih vrstah in habitatnih tipih, če je bila storjena namenoma ali iz malomarnosti.

Predlog spremembe 3. odstavka 110.a člena ZVO-1:

Povzročitelj obremenitve, *ki ni določen v prvem odstavku tega člena*, je odgovoren za povzročitev neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode oziroma za nastanek okoljske škode na zavarovanih vrstah in habitatnih tipih, *vodah in tleh*, če je bila storjena namenoma ali iz malomarnosti.

2. Definicija okoljske škode – [1. in 3. odstavek 110.b člena ZVO-1](#)

Pojem »večji škodljiv vpliv«, ki ga vsebuje definicija okoljske škode (110.b člen ZVO-1), v slovenski zakonodaji ni definiran, prav tako ga še ni pojasnila sodna praksa. Zaradi te nejasnosti oziroma negotovosti izvajalci poklicnih dejavnosti ne vedo, v katerih primerih se od njih zahteva izvajanje preprečevalnih oziroma sanacijskih ukrepov oziroma v katerih primerih so lahko odgovorni za povzročitev okoljske škode ali neposredne nevarnosti take škode.

Gre tudi za napako v prevodu – Direktiva 2004/35/ES namreč govori o »significant adverse effects« (pomembnejši škodljivi vplivi), kar je mogoče podrobneje definirati v definiciji okoljske škode, povzročene posameznim posebnim delom okolja.

Predlagamo, da se preprečevanje in sanacija škode zahteva v vseh primerih škod, povzročenih okolju. Pravno-relevantne škode, povzročene posebnim delom okolja, so podrobneje definirane v posameznih odstavkih 110.b člena ZVO-1.

Veljavno besedilo 1. odstavka 110.b člena ZVO-1:

Okoljska škoda, povzročena zavarovanim vrstam, njihovim habitatom in habitatnim tipom, je škoda, ki ima večji škodljiv vpliv na doseganje ali ohranjanje njihovega ugodnega stanja po predpisih o ohranjanju narave, ugotovljena na podlagi predpisanih meril.

Predlog spremembe 1. odstavka 110.b člena ZVO-1 (glej tudi točko 3):

Okoljska škoda, povzročena zavarovanim vrstam, ~~njihovim~~ habitatom in habitatnim tipom, *ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju po predpisih o ohranjanju narave*, je škoda, ki ima večji škodljiv vpliv na doseganje ali ohranjanje njihovega ugodnega stanja po predpisih o ohranjanju narave, ugotovljena na podlagi predpisanih meril.

Veljavno besedilo 3. odstavka 110.b člena ZVO-1:

Okoljska škoda na vodah je škoda z večjim škodljivim vplivom na ekološko, kemijsko, količinsko stanje ali ekološki potencial vode skladno z določbami tega zakona in predpisov o vodah, razen če gre za dopustne izjeme pri izpolnjevanju ciljev, ki se nanašajo na doseganje dobrega stanja voda po predpisih o vodah.

Predlog spremembe 3. odstavka 110.b člena ZVO-1:

Okoljska škoda na vodah je škoda ~~z večjim~~ s škodljivim vplivom na ekološko, kemijsko, količinsko stanje ali ekološki potencial vode skladno z določbami tega zakona in predpisov o vodah, razen če gre za dopustne izjeme pri izpolnjevanju ciljev, ki se nanašajo na doseganje dobrega stanja voda po predpisih o vodah.

3. Obseg varstva biodiverzitete - [točka 1.3.1 prvega odstavka 3. člena ZVO-1](#) in [1. odstavek 110.b člena ZVO-1](#)

Točka 1.3.1 prvega odstavka 3. člena ZVO-1 pojasnjuje: »Posebni deli okolja so vode in tla ter s predpisi o ohranjanju narave posebej določene mednarodno varovane in zavarovane prosto živeče rastlinske in živalske vrste (v nadaljnjem besedilu: zavarovane vrste), njihovi habitati in habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju po predpisih o ohranjanju narave.

Prvi odstavek 110.b člena ZVO-1 določa: »Okoljska škoda, povzročena zavarovanim vrstam, njihovim habitatom in habitatnim tipom, je škoda, ki ima večji škodljiv vpliv na doseganje ali ohranjanje njihovega ugodnega stanja po predpisih o ohranjanju narave, ugotovljena na podlagi predpisanih meril.«

V strokovnih krogih in praksi se postavlja vprašanja, ali so v sistem okoljske odgovornosti vključene tudi tiste vrste in habitati, ki so zavarovani na podlagi nacionalne zakonodaje o ohranjanju narave.

Predlagamo, da se v sistem okoljske odgovornosti vključi vse zavarovane vrste (mednarodno varovane in nacionalno varovane).

ZVO-1 prav tako ne daje jasnega odgovora na to, ali v sistem okoljske odgovornosti spadajo le zavarovani habitati/habitatni tipi ali morda vsi.

Predlagamo dodatno pojasnilo, in sicer, da se varstvo nanaša na habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju po predpisih o ohranjanju narave (tj. 4. odstavek 2. člena Uredbe o habitatnih tipih).

Veljavno besedilo točke 1.3.1 prvega odstavka 3. člena ZVO-1:

Posebni deli okolja so vode in tla ter s predpisi o ohranjanju narave posebej določene mednarodno varovane in zavarovane prosto živeče rastlinske in živalske vrste (v nadaljnjem besedilu: zavarovane vrste), njihovi habitati in habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju po predpisih o ohranjanju narave.

Predlog spremembe točke 1.3.1 prvega odstavka 3. člena ZVO-1:

Posebni deli okolja so vode in tla ter s predpisi o ohranjanju narave ~~posebej določene mednarodno~~ varovane in zavarovane prosto živeče rastlinske in živalske vrste (v nadaljnjem besedilu: zavarovane vrste), njihovi ter habitati in habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju po predpisih o ohranjanju narave.

Veljavno besedilo 1. odstavka 110.b člena ZVO-1:

Okoljska škoda, povzročena zavarovanim vrstam, njihovim habitatom in habitatnim tipom, je škoda, ki ima večji škodljiv vpliv na doseganje ali ohranjanje njihovega ugodnega stanja po predpisih o ohranjanju narave, ugotovljena na podlagi predpisanih meril.

Predlog spremembe 1. odstavka 110.b člena ZVO-1 (glej tudi točko 2):

Okoljska škoda, povzročena zavarovanim vrstam, njihovim habitatom in habitatnim tipom, *ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju po predpisih o ohranjanju narave*, je škoda, ki ima večji škodljiv vpliv na doseganje ali ohranjanje njihovega ugodnega stanja po predpisih o ohranjanju narave, ugotovljena na podlagi predpisanih meril.

4. Okoljska škoda, povzročena tlom – [4. odstavek 110.b člena ZVO-1](#)

Opredelitev okoljske škode, povzročene tlom, v Zakonu o varstvu okolja je z vidika Direktive o okoljski odgovornosti problematična. Skladno z zakonom namreč samo ogrožanje človekovega zdravja ne zadostuje, če niso obenem preseženi tudi standardi kakovosti tal. Omenjena pogoja bi morala biti določena alternativno in ne kumulativno, saj Direktiva 2004/35/ES kot pogoj določa le obstoj znatne nevarnosti škodljivih vplivov na zdravje ljudi.

Veljavno besedilo 4. odstavka 110.b člena ZVO-1:

Okoljska škoda, povzročena tlom, je vsako onesnaženje z emisijami v, na ali pod tla, ki lahko ogrozi zdravje ljudi in presega predpisane standarde kakovosti tal iz 23. člena tega zakona.

Predlog spremembe 4. odstavka 110.b člena ZVO-1:

Okoljska škoda, povzročena tlom, je vsako onesnaženje z emisijami v, na ali pod tla, ki lahko ogrozi zdravje ljudi *ter vsako onesnaženje z emisijami v, na ali pod tla*, ki presega predpisane standarde kakovosti tal iz 23. člena tega zakona.

5. Pristojni organ in njegove obveznosti – [3. odstavek 110.d člena ZVO-1](#) in [7. odstavek 110.e člena ZVO-1](#)

Določba tretjega odstavka 110.d člena ZVO-1 pravi: »Če je ministrstvo obveščeno ali samo izve za neposredno nevarnost za nastanek okoljske škode, lahko od njenega povzročitelja zahteva določene informacije o tej nevarnosti ali z odločbo odredi izvedbo preprečevalnih ukrepov, vključno s podrobnejšimi navodili za njihovo izvedbo.« Pri tem se postavlja vprašanje, zakaj Agencija RS za okolje ni dolžna začeti postopka in v primeru obstoja neposredne nevarnosti za okoljsko škodo izdati odločbe o naložitvi preprečevalnih ukrepov. Kadar ni oseb, ki bi zahtevale uvedbo postopka, ima torej Agencija RS za okolje diskrecijsko pravico in se lahko o začetku postopka in naložitvi preprečevalnih ukrepov odloča po prostem preudarku.

Enako velja tudi za primere že nastale okoljske škode in potrebe po naložitvi sanacijskih ukrepov (šesti odstavek 110.e člena ZVO-1). Verjetno je slednje tudi razlog za izredno majhno število obravnavanih primerov okoljske škode oziroma neposredne nevarnosti take škode.

Veljavno besedilo 3. odstavka 110.d člena ZVO-1:

Če je ministrstvo obveščeno ali samo izve za neposredno nevarnost za nastanek okoljske škode, lahko od njenega povzročitelja zahteva določene informacije o tej nevarnosti ali z odločbo odredi izvedbo preprečevalnih ukrepov, vključno s podrobnejšimi navodili za njihovo izvedbo.

Predlog spremembe 3. odstavka 110.d člena ZVO-1:

Če je ministrstvo obveščeno ali samo izve za neposredno nevarnost za nastanek okoljske škode, ~~lahko~~ od njenega povzročitelja zahteva določene informacije o tej nevarnosti ali z odločbo odredi izvedbo preprečevalnih ukrepov, vključno s podrobnejšimi navodili za njihovo izvedbo.

Veljavno besedilo 7. odstavka 110.e člena ZVO-1:

Če je ministrstvo obveščeno ali samo izve za nastanek okoljske škode, lahko od njenega povzročitelja zahteva določene informacije o nastali škodi ali z odločbo odredi izvedbo sanacijskih ukrepov, vključno s podrobnejšimi navodili za njihovo izvedbo. Pritožba zoper odločbo ni dovoljena, mogoče pa je začeti upravni spor.

Predlog spremembe 7. odstavka 110.e člena ZVO-1 (glej tudi točko 6):

Če je ministrstvo obveščeno ali samo izve za nastanek okoljske škode, ~~lahko~~ od njenega povzročitelja zahteva določene informacije o nastali škodi ali z odločbo odredi izvedbo sanacijskih ukrepov, vključno s podrobnejšimi navodili za njihovo izvedbo. ~~Pritožba zoper odločbo ni dovoljena, mogoče pa je začeti upravni spor.~~

6. Izvedba ukrepov s strani Agencije RS za okolje - [110.d člen ZVO-1](#) in [110.e člen ZVO-1](#)

Na podlagi tretjega odstavka 110.f člena ZVO-1 je mogoče sklepati, da mora v nekaterih primerih Agencija RS za okolje izvesti preprečevalne oziroma sanacijske ukrepe v lastni režiji, iz zakonskih določb pa ni mogoče spoznati, kdaj ta dolžnost nastane.

Veljavno besedilo 3. odstavka 110.f člena ZVO-1:

Ministrstvo hkrati z izdajo odločbe o preprečevalnih oziroma sanacijskih ukrepih predlaga vpis zastavne pravice na premoženju povzročitelja neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode oziroma povzročitelja okoljske škode, od njega zahteva bančno garancijo ali drugo obliko zavarovanja plačila v korist ministrstva, in sicer v višini ocenjenih stroškov izvedbe ukrepov, če bi jih moralo ministrstvo samo izvesti skladno z določbami 110.d in 100.e člena tega zakona.

Predlog dopolnitve 110.d člena ZVO-1:

Doda se nov peti odstavek:

Če povzročitelj ne izpolni obveznosti iz prvega odstavka tega člena ali obveznosti, ki mu jih je na podlagi tretjega odstavka tega člena z odločbo odredilo ministrstvo, če ga ni mogoče

identificirati ali če se skladno s šestim odstavkom 110.f člena od njega ne zahteva, da nosi stroške, ministrstvo samo izvede preprečevalne ukrepe.

Predlog dopolnitve 110.e člena ZVO-1:

Doda se nov odstavek:

Če povzročitelj ne izpolni obveznosti iz prvega odstavka tega člena ali obveznosti, ki mu jih je na podlagi tretjega ali sedmega odstavka tega člena z odločbo odredilo ministrstvo, če ga ni mogoče identificirati ali če se skladno s šestim odstavkom 110.f člena od njega ne zahteva, da nosi stroške, ministrstvo samo izvede sanacijske ukrepe.

7. Zavarovanje plačila stroškov – [3. odstavek 110.f člena ZVO-1](#)

Agencija RS za okolje mora v upravni odločbi, s katero odredi ukrepe, posebno točko izreka nameniti tudi oceni stroškov izvedbe ukrepov s strani Agencije RS za okolje ter določiti obliko zavarovanja njihovega plačila. Določba tretjega odstavka 110.f člena ZVO-1 določa, da se takšno zavarovanje ustanovi v korist ministrstva, kar pa je neustrezno. Zavarovanje se lahko ustanovi le v korist države kot pravne osebe. Poleg tega določba izrecno ne omenja možnosti ustanovitve prisilne zastavne pravice (zastavne pravice na podlagi upravne odločbe o ukrepih za preprečevanje oziroma sanacijo okoljske škode). V zvezi z nastankom zastavne pravice manjka tudi opredelitev listine, ki je podlaga za ustanovitev zavarovanja (npr. listina, ki je podlaga za vknjižbo hipoteke v zemljiško knjigo) oziroma nastanek obveznosti ustanovitve zavarovanja. Predlagamo, da se v zakonu jasno definira, ali je za to potrebna dokončna ali pravnomočna odločba Agencije RS za okolje.

Veljavno besedilo 3. odstavka 110.f člena ZVO-1:

Ministrstvo hkrati z izdajo odločbe o preprečevalnih oziroma sanacijskih ukrepih predlaga vpis zastavne pravice na premoženju povzročitelja neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode oziroma povzročitelja okoljske škode, od njega zahteva bančno garancijo ali drugo obliko zavarovanja plačila v korist ministrstva, in sicer v višini ocenjenih stroškov izvedbe ukrepov, če bi jih moralo ministrstvo samo izvesti skladno z določbami 110.d in 100.e člena tega zakona.

Predlog spremembe 3. odstavka 110.f člena ZVO-1:

Ministrstvo hkrati z izdajo odločbe o preprečevalnih oziroma sanacijskih ukrepih predlaga vpis prisilne zastavne pravice na premoženju povzročitelja neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode oziroma povzročitelja okoljske škode, od njega zahteva bančno garancijo ali drugo obliko zavarovanja plačila v korist *države*, in sicer v višini ocenjenih stroškov izvedbe ukrepov, če bi jih moralo ministrstvo samo izvesti skladno z določbami 110.d in 110.e člena tega zakona. *Vknjižba prisilne zastavne pravice se izvede na podlagi dokončne upravne odločbe iz 110.d oziroma 110.e člena tega zakona.*

Doda se nov odstavek, v katerem se opredeli način prenehanja in listino za vknjižbo prenehanja prisilne zastavne pravice.

8. Pravno varstvo – [4. odstavek 110.d člena ZVO-1](#) in [7. odstavek 110.e člena ZVO-1](#)

V okviru instituta okoljske odgovornosti ni zagotovljeno ustrezno pravno varstvo. Agencija RS za okolje ima na več mestih možnost diskrecijskega odločanja, možnost upravnega spora pa ne predstavlja ustreznega varstva. Sodni nadzor se omejuje le na presojo, ali je odločitev v mejah pooblastila za odločanje po prostem preudarku in skladna z namenom, za katerega je bilo to pooblastilo dano (drugi odstavek 6. člena ZUP), ne preizkuša pa, ali je Agencija RS za okolje kot upravni organ prve stopnje izmed več možnih alternativ izbral najprimernejšo, najbolj smotno. To je sicer osnovna naloga instančnih upravnih organov (v tem primeru MOP), ki stranki nudijo ustrezno nadomestno pravno varstvo njenih pravic in obveznosti, kar pa v okviru sistema okoljske odgovornosti ni zagotovljeno.

Veljavno besedilo 4. odstavka 110.d člena ZVO-1:

Pritožba proti odločbi iz prejšnjega odstavka ni dovoljena, mogoče pa je začeti upravni spor.

Predlog spremembe 4. odstavka 110.d člena ZVO-1:

Zoper odločbo ministrstva je dovoljena pritožba. Pritožba ne zadrži izvršitve.

Veljavno besedilo 7. odstavka 110.e člena ZVO-1:

Če je ministrstvo obveščeno ali samo izve za nastanek okoljske škode, lahko od njenega povzročitelja zahteva določene informacije o nastali škodi ali z odločbo odredi izvedbo sanacijskih ukrepov, vključno s podrobnejšimi navodili za njihovo izvedbo. Pritožba zoper odločbo ni dovoljena, mogoče pa je začeti upravni spor.

Predlog spremembe in dopolnitve 110.e člena ZVO-1:

Če je ministrstvo obveščeno ali samo izve za nastanek okoljske škode, lahko od njenega povzročitelja zahteva določene informacije o nastali škodi ali z odločbo odredi izvedbo sanacijskih ukrepov, vključno s podrobnejšimi navodili za njihovo izvedbo. ~~Pritožba zoper odločbo ni dovoljena, mogoče pa je začeti upravni spor.~~

Doda se nov odstavek:

Zoper odločbo ministrstva je dovoljena pritožba. Pritožba ne zadrži izvršitve.

9. Seznam izdanih odločb - [110.d člen ZVO-1](#) in [110.e člen ZVO-1](#)

Agencija RS za okolje ni zavezana javno objavljati podatke o prijavah in odprtih oziroma zaključenih postopkih primerov okoljskih škod in neposrednih nevarnosti takih škod. Predlagamo, da se ti podatki javno objavijo in redno ažurirajo. Prav tako bi bilo dobro javno objaviti stroške sanacijskih ukrepov v posameznih primerih, da bi lahko tudi drugi potencialni onesnaževalci spoznali sistem okoljske odgovornosti in prepoznali potencialne rizike (tudi finančne).

Z javno objavljenimi podatki in registrom primerov okoljskih škod bi se poglobilo zaupanje v delovanje pristojnih organov, prav tako pa bi to spodbudilo izvajalce poklicnih dejavnosti k bolj previdnemu in preventivnemu ravnanju. Državljeni bi spoznali, kakšno vlogo lahko sami igrajo

pri obvladovanju okoljskih rizikov, z vsem naštetim pa bi se posledično izboljšala tudi sama implementacija Direktive o okoljski odgovornosti v Sloveniji in stanje v okolju.

Predlog dopolnitve 110.d člena ZVO-1:

Doda se nov odstavek:

Ministrstvo vodi seznam izdanih odločb, s katerimi je odredilo izvedbo preprečevalnih ukrepov. Seznam vključuje tudi višino ocenjenih oziroma dejanskih stroškov izvedbe ukrepov. Ministrstvo seznam javno objavi na svoji spletni strani in ga redno ažurira.

Predlog dopolnitve 110.e člena ZVO-1:

Doda se nov odstavek:

Ministrstvo vodi seznam izdanih odločb, s katerimi je odredilo izvedbo sanacijskih ukrepov. Seznam vključuje tudi višino ocenjenih oziroma dejanskih stroškov izvedbe ukrepov. Ministrstvo seznam javno objavi na svoji spletni strani in ga redno ažurira.

Zgoraj predlagano vsebino bi bilo treba vključiti tudi kot dodatno vsebino Registra varstva okolja (104. člen ZVO-1). Da bi se te informacije ustrezno objavljale, bi jih bilo treba vključiti tudi v nabor podatkov v informacijskem sistemu okolja (105. člen ZVO-1).

10. Dolžnost trpeti ukrepe – [8. odstavek 110.e člena ZVO-1](#)

Določba osmega odstavka 110.e člena ZVO-1 lastniku in posestniku zemljišča, na katerem je okoljska škoda nastala, nalaga dolžnost trpeti ukrepe, ki so potrebni za izvedbo sanacije, pri čemer pa za kršitev te zakonske dolžnosti ne predpisuje globe. Poleg tega je ta dolžnost določena le za izvedbo sanacijskih ukrepov, ne pa tudi za preprečevalne ukrepe v primeru neposredne nevarnosti nastanka okoljske škode.

Pomanjkljivost zakona je videti tudi v dejstvu, da dolžnosti trpeti izvajanje ukrepov ne nalaga lastnikom parcel, na katerih okoljska škoda ni nastala, so pa za izvedbo sanacije pomembne bodisi zaradi dostopa bodisi zaradi izvajanja potrebnega monitoringa.

Veljavno besedilo 8. odstavka 110.e člena ZVO-1:

Lastnik ali drug posestnik zemljišča, na katerem je nastala okoljska škoda, mora dopustiti izvedbo sanacijskih ukrepov za odpravo okoljske škode.

Predlog spremembe 8. odstavka 110.e člena ZVO-1:

Lastnik ali drug posestnik zemljišča, na katerem je nastala *neposredna nevarnost za nastanek okoljske škode ali* okoljska škoda, ter lastnik ali drug posestnik zemljišča, ki je nujno potrebno za izvedbo ukrepov iz 110.d oziroma 110.e člena tega zakona, morata dopustiti izvedbo teh ukrepov oziroma aktivnosti, ki so potrebne za izvedbo teh ukrepov.

Predlog dopolnitve kazenskih določb

Določitev globe za kršitev omenjenih zakonskih dolžnosti lastnikov oziroma posestnikov zemljišč.

11. Povrnitev stroškov – 7. odstavek 110.f člena ZVO-1

Povrnitev stroškov se lahko zahteva od države kot pravne osebe in ne od organa (ministrstva) kot je napačno zapisano v 7. odstavku 110.f člena ZVO-1.

Veljavno besedilo 7. odstavka 110.f člena ZVO-1:

Oseba iz prejšnjega odstavka ima v primeru iz 1. točke prejšnjega odstavka pravico, da ji stroške povrne tretja oseba, v primeru iz 2. točke prejšnjega odstavka pa jih povrne organ ali oseba, ki je obvezujoči ukaz ali navodilo izdala.

Predlog spremembe 7. odstavka 110.f člena ZVO-1:

Oseba iz prejšnjega odstavka ima v primeru iz 1. točke prejšnjega odstavka pravico, da ji stroške povrne tretja oseba, v primeru iz 2. točke prejšnjega odstavka pa jih povrne *država*.

12. Pravice NVO – 1. odstavek 110.g člena ZVO-1

Določba prvega odstavka 110.g člena ZVO-1 nevladnim organizacijam, ki delujejo v javnem interesu na področju ohranjanja narave ne daje pravice, da ARSO obvestijo o primerih okoljske škode in zahtevajo ukrepanje v skladu z določbami ZVO-1. Takšna ureditev se ne zdi smiselna, saj imajo nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju ohranjanja narave, največ znanja o živalskih in rastlinskih vrstah ter njihovih habitatih in delujejo v javnem interesu prav v smislu tega pomembnega posebnega dela okolja. Pri okoljski škodi, povzročeni zaščitenim vrstam in njihovim habitatom načeloma tudi ni neposredno prizadetih posameznikov, ki bi sicer imeli interes za prijavo škode in vložitev zahteve za ukrepanje.

Določba prvega odstavka 110.g člena ZVO-1 se nanaša le na obvestila/prijave primerov že nastale okoljske škode, ne pa tudi neposredne nevarnosti okoljske škode, zato bi bilo treba intervencijo upravičenih vlagateljev razširiti tudi na primere neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode

Zato predlagamo, da se pravica vložiti zahtevo za ukrepanje podeli tudi nevladnim organizacijam s statusom nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave, pravica zahtevati ukrepanje pa se razširi tudi na primere neposredne nevarnosti okoljske škode.

Ob tem predlagamo tudi, da se z zakonom pojasni procesno naravo obvestila in zahteve iz prvega odstavka 110.g člena ZVO-1. Iz zakonskega besedila namreč izhaja, da je treba o tej zahtevi odločiti (z odločbo ali sklepom), kar pa konceptualno ni skladno z upravnim odločanjem, v katerem se, če se postopek začne na zahtevo strank, odloča o njihovih lastnih pravicah, če pa se začne po uradni dolžnosti, pa o njihovih obveznostih. V primeru zahteve iz 110.g člena ZVO-1 pa upravičeni vlagatelji ne zahtevajo priznanje lastnih pravic, pač pa naložitev obveznosti tretjemu, zaradi česar je taka zahteva po svoji naravi zelo blizu prijavi v inšpekcijskem postopku, čeprav zanjo velja diskrecija inšpekcijskega organa o tem, ali bo

inšpekcijski postopek začel, ter zgolj možnost, da prijavitelj od inšpekcijskega organa zahteva povratno informacijo.

Veljavno besedilo 1. odstavka 110.g člena ZVO-1:

Pravna ali fizična oseba, ki je zaradi nastanka okoljske škode prizadeta ali bi bila lahko prizadeta, in nevladna organizacija iz prvega odstavka 153. člena tega zakona, imata pravico, da ministrstvo obvestita o primerih okoljske škode in zahtevata, da ministrstvo ukrepa v skladu z določbami tega zakona.

Predlog spremembe 1. odstavka 110.g člena ZVO-1:

Pravna ali fizična oseba, ki je zaradi nastanka okoljske škode prizadeta ali bi bila lahko prizadeta, in nevladna organizacija, *ki deluje v javnem interesu na področju varstva okolja ali ohranjanja narave*, imata pravico, da ministrstvo obvestita o primerih *neposredne nevarnosti okoljske škode ali že nastale okoljske škode* in zahtevata, da ministrstvo ukrepa v skladu z določbami tega zakona.

Alternativni predlog spremenjenega 1. odstavka 110.g člena ZVO-1:

Pravna ali fizična oseba, ki je zaradi nastanka okoljske škode prizadeta ali bi bila lahko prizadeta, in nevladna organizacija, *ki deluje v javnem interesu na področju varstva okolja ali ohranjanja narave*, imata pravico, da ministrstvo obvestita o primerih *neposredne nevarnosti okoljske škode* ali že nastale okoljske škode. Ministrstvo ukrepa v skladu z določbami tega zakona, *osebo iz prejšnjega stavka pa v postopek vključi kot stranskega udeleženca*.

Doda se nov 5. odstavek:

Ministrstvo mora obravnavati tudi prijave in obvestila drugih oseb ter anonimne prijave neposredne nevarnosti okoljske škode oziroma že nastale okoljske škode. Vlagatelje mora na njihovo zahtevo obvesti o svojih odločitvah najkasneje po izdaji odločbe o ukrepih za preprečevanje oziroma sanacijo okoljske škode oziroma ustavitvi postopka.

Napačno sklicevanje znotraj ZVO-1

13. Opozarjamo na napačno sklicevanje v [prvem odstavku 110.g člena ZVO-1](#):

Namesto prvega odstavka 153. člena ZVO-1 bi bilo potrebno navesti prvi odstavek 152. člena ZVO-1.

14. Opozarjamo na napačno sklicevanje v [tretjem odstavku 110.e člena ZVO-1](#):

Namesto devetega odstavka bi bilo potrebno navesti deseti odstavek.

15. Opozarjamo na napačno sklicevanje v [3. točki 10. odstavka 27. člena ZVO-1](#):

Namesto devetega odstavka 110.e člena bi bilo potrebno navesti deseti odstavek 110.e člena.

16. Opozarjamo na napačno sklicevanje v šestem odstavku 81. člena ZVO-1:

Namesto devetega odstavka 110.e člena bi bilo potrebno navesti deseti odstavek 110.e člena.

17. Opozarjamo na napačno slicevanje v tretjem odstavku 110.f člena ZVO-1:

Namesto 100.e člena bi bilo potrebno navesti 110.e člen ZVO-1.

Komentar k ureditvi odgovornosti za preprečevanje in sanacijo okoljske škode**18. Stečaj odgovornega povzročitelja neposredne nevarnosti okoljske škode ali že nastale okoljske škode**

Slovenska zakonodaja ne ponuja rešitve za primere, ko Agencija RS za okolje ne more izterjati povrnitev stroškov preprečevalnih in sanacijskih ukrepov zaradi stečaja odgovornega onesnaževalca.

Agencija RS za okolje ima zato tudi manjši interes (motivacijo) začeti oziroma voditi postopke zoper povzročitelje, za katere lahko domneva, da so blizu nesolventnosti, saj je omejena z lastnimi finančnimi sredstvi. Ena od možnosti, ki bi premostila to težavo, so v proračunu ali posebnem skladu rezervirana javno-finančna sredstva za izvedbo sanacije okoljske škode – vse z namenom, da se ta sanira, ko je to še fizično mogoče in stroškovno sorazmerno, in da ne postane t.i. staro breme. Enak pomislek in predlog rešitve se pojavi v zvezi s kritjem stroškov sanacijskih ukrepov v primerih, ko povzročitelj okoljske škode ni znan.

Smiselno bi bilo, da bi odločbo Agencije RS za okolje izvršil drug organ (neodvisnost ARSO).

19. Strokovno izobraževanje pooblaščenecv za varstvo okolja

Povzročitelj obremenitve, ki mora pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po določbah 68. ali 86. člena Zakona o varstvu okolja, mora imeti v delovnem ali pogodbenem razmerju najmanj eno osebo, ki je odgovorna za opravljanje nalog varstva okolja (pooblaščenec za varstvo okolja, 30. člen ZVO-1). Problem, ki se v zvezi s tem pojavlja, je dejstvo, da za omenjene pooblaščenecv ni predvidenega nobenega strokovnega izobraževanja v zvezi z odgovornostjo za preprečevanje in sanacijo okoljske škode.

Ocenjujemo, da je izobraževanje pomembno zlasti na dveh ravneh:

- na ravni ozaveščenosti o tej vrsti pravne odgovornosti najpomembnejših potencialnih povzročiteljih – ta bi v okoliščinah normalnega obratovanja oz. izvajanja dejavnosti predvidoma delovala preventivno;
- na ravni usposabljanja o vrstah sanacijskih ukrepov (ukrepi primarne, dopolnilne in kompenzacijske sanacije) – to bi omogočilo hitrejšo pripravo načrta sanacijskih ukrepov ter posledično hitrejšo izvedbo sanacije.

20. Možnost izdaje dodatne (sukcesivne) odločbe

Slovenski pravni red, zlasti Zakon o splošnem upravnem postopku, je za Agencijo RS za okolje pri izvajanju pristojnosti iz V.a poglavja ZVO-1 razmeroma omejujoč in ji ne daje možnosti za izdajo dodatne odločbe v primeru ugotovljene potrebe po dopolnitvi in/ali spremembi že naloženih sanacijskih ukrepov v okviru instituta okoljske odgovornosti. Zlasti na podlagi naknadne ugotovitve o tem, da so bili že določeni ukrepi sanacije nepopolni za zagotovitev referenčnega stanja okolja, ne puščajo pravila upravnega postopka skoraj nobenih možnosti, da bi se že izdana odločba dopolnila ali ustrezno spremenila. Če se namreč nakladno ugotovi, da so naloženi ukrepi nezadostni ali neprimerni, Agencija RS za okolje svoje odločbe ne more več spremeniti, prav tako pa ob istem, a nepopolno ugotovljenem dejanskem stanju ne more izdati dodatne (sukcesivne) odločbe. Takšna ureditev se zdi preveč toga, še posebej ob upoštevanju namena Direktive o okoljski odgovornosti (Direktiva 2004/35/ES), ki poudarja preprečevanje in sanacijo okoljske škode, pri čemer mora obnovitev okolja potekati učinkovito, da se čim prej vzpostavi prvotno (referenčno) stanje.

Predlagamo umestitev specialnih procesnih določb v ZVO-1, ki bi te pomanjkljivosti upravnega postopka odpravile.

21. Okoljska škoda, povzročena zraku

V okvir instituta okoljske odgovornosti bi bilo smiselno vključiti tudi zrak. Ker sanacija zraka ni izvedljiva, bi v primeru onesnaženja zraka lahko določili vsaj kompenzacijske sanacijske ukrepe. Takšna ureditev bi delovala tudi kot dodaten pritisk k izvrševanju učinkovitih preventivnih ukrepov s strani potencialnih onesnaževalcev.

22. Ugotavljanje referenčnega stanja

Referenčno stanje je v večini primerov ugotavljanja okoljske škode težko ugotoviti, saj v Sloveniji ni vzpostavljene baze podatkov glede stanja naravnih virov in njihovih funkcij. Smiselno bi bilo pripraviti javno dostopen dokument/zemljevid ali informacijski sistem s podatki inventarizacij naravnih vrednot, državnega monitoringa stanja okolja, ... vključno s popisi referenčnih stanj (na primer tistih iz poročil o vplivih na okolje ter tistih iz izhodiščnih poročil IED zavezancev).